

I Š V A D A

DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS SAVIVALDYBĖS SOCIALINIO BŪSTO FONDO SUDARYMO IR JO REMONTO, SOCIALINIO BŪSTO NUOMOS SRITYJE

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, Anykščių rajono savivaldybės administracijoje buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo vertinimui, nutarta atlikti Savivaldybės socialinio būsto fondo sudarymo ir jo remonto, socialinio būsto nuomos srityje, nes minima sritis atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytus kriterijus.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo analizuojamas laikotarpis: nuo 2019-01-01 iki 2020-09-01. Duomenų analizei ir vertinimui atlikti buvo panaudoti ir kitų laikotarpių duomenys.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metodai: atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybę, buvo vadovautasi Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų klausimynu. Korupcijos pasireiškimo tikimybei nustatyti pasirinkta veiklos sritis buvo vertinama pagal jai tinkamus Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytus kriterijus, peržiūrėti ir analizuoti įstatymai, Anykščių miesto savivaldybės tarybos sprendimai, Administracijos direktoriaus įsakymai, nuostatai, tvarkos aprašai, pareigybių aprašymai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys Savivaldybės socialinio būsto fondo sudarymą ir jo remontą, socialinio būsto nuomą, kuriais savo darbe vadovaujasi darbuotojai, vykdydami jiems priskirtas funkcijas, taip pat atrankos principu – vertinamos srities vykdomos veiklos dokumentinė medžiaga, kuri apibūdina esamą situaciją.

Buvo vertinama, ar nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, t. y. ar juose įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimo priėmimo terminai, sprendimus priimančys subjektai, nustatyta sprendimų apskundimo tvarka ir kt., ar ši nustatyta tvarka pakankama, ar ji nesuteikia per daug įgaliojimų valstybės tarnautojams ir kitiems darbuotojams veikti savo nuožiūra. Bendrauta su Savivaldybės administracijos darbuotojais, gauti

jų paaiškinimai dėl funkcijų vykdymo ir reglamentavimo, analizuota Savivaldybės interneto svetainėje skelbiama informacija.

Analizuojama korupcijos pasireiškimo tikimybė – prielaida, kad tam tikri Anykščių miesto savivaldybės veiklą veikiantys išoriniai, vidiniai ar individualūs rizikos veiksniai sudaro galimybes atsirasti korupcijai. Vertinimas atliktas pagal Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 d. 2–5 p. numatytus kriterijus:

- pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas;
- atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti;
- veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;
- daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 15 punkte įtvirtinti savarankiška savivaldybės funkcija – savivaldybės socialinio būsto fondo sudarymas ir jo remontas, socialinio būsto nuoma.

Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo (toliau – paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas) 4 straipsnyje numatyta Savivaldybės tarybos ir Savivaldybės administracijos kompetencijos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti, taip pat ir socialinio būsto suteikimo, srityje. Anykščių miesto savivaldybės taryba jos kompetencijai priskirtas funkcijas yra patvirtinusi savo sprendimais, o Anykščių miesto savivaldybės administracija jos kompetencijai priskirtas funkcijas yra patvirtinusi įsakymais, kaip numatyta Įstatyme.

Savivaldybės administracijos vykdomos funkcijos socialinio būsto administravimo srityje numatytos Anykščių rajono savivaldybės administracijos viešųjų pirkimų ir turto skyriaus veiklos nuostatuose:

„Skyriaus uždaviniai: spręsti Savivaldybei priskirto valstybės ir Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo klausimus; spręsti Savivaldybei priskirto socialinio būsto plėtros ir piliečių aprūpinimo būstu klausimus.

Skyriaus funkcijos: teikia rajono Administracijos direktoriui siūlymus Savivaldybės socialinio būsto fondo statybos, rekonstrukcijos ir renovacijos klausimais; sudaro piliečių, norinčių gauti Savivaldybės socialinį būstą, sąrašus;“.

Viešųjų pirkimų ir turto skyriaus vyriausiojo specialisto, atsakingo už valstybės paramos teikimą būstui išsinuomoti, taip pat socialinio būsto nuomą, pareigybės aprašyme numatytos

funkcijos: priima asmenų (šeimų) prašymus ir pajamų bei turto deklaracijas dėl valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti, sudaro šių asmenų (šeimų) sąrašus, rengia dokumentus dėl Savivaldybės ir savivaldybės socialinio būsto nuomos; rengia pažymą, suteikiančią teisę gauti valstybės remiamą kreditą būstui įsigyti, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nuostatas; organizuoja gyvenamųjų patalpų pirkimą Savivaldybės ar Savivaldybės socialiniam būsto fondui; teikia Savivaldybės administracijos direktoriui siūlymus Savivaldybės ar Savivaldybės socialinio būsto fondo statybos ir rekonstrukcijos klausimais;“.

Valstybės tarnautojas inicijuoja sprendimų dėl asmenų įrašymo į sąrašus socialiniam būstui išsinuomoti, dėl socialinio būsto suteikimo, dėl socialinio būsto nuomos sutarčių rengimo, taip pat sprendimų dėl asmenų išbraukimo iš eilių, priėmimo, yra Tarybos sprendimų projektų ir Administracijos direktoriaus įsakymų projektų, susijusių su Savivaldybės socialiniu būstu, rengėjas.

Iš Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 7 straipsnio nuostatų aišku, kad šeimos ar asmenys, siekiantys realizuoti teisę į socialinį būstą, t. y. išsinuomoti socialinį būstą, privalo savivaldybei pagal deklaruotą gyvenamąją vietą, o jeigu asmuo gyvenamosios vietos neturi - savivaldybės, kurios teritorijoje gyvena vykdomąją instituciją pateikti atitinkamą prašymą. Kadangi praktikoje šeimų ir asmenų, turinčių teisę į socialinį būstą, yra daugiau nei savivaldybės turi galimybių išnuomoti, savivaldybėse yra sudaromi pretendentų nuomotis socialinį būstą sąrašai. Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 4 straipsnio 5 dalis nustato, jog Savivaldybės vykdomoji institucija nustato, ar asmenys ir šeimos turi teisę į paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, tvarko ir tikslina asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašus.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 pakeitimo įstatymą (toliau – Įstatymas), kuriuo buvo pakeistos Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti nuostatos, vykdam savarankiškąją savivaldybių funkciją – paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimas Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nustatyta tvarka ir siekiant suvienodinti teisinį reglamentavimą, bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. rugsėjo 24 d. įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 10 d. įsakymo Nr. A1-195 „Dėl prašymų suteikti paramą būstui išsinuomoti nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ įsakymu patvirtintą prašymų suteikti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti nagrinėjimo tvarkos aprašą, 2019 m. lapkričio 28 d. buvo parengtas naujas Anykščių rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos bei būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijų mokėjimo ir permokėtų kompensacijų grąžinimo bei savivaldybės būsto ir pagalbinio ūkio paskirties pastatų pardavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas).

Šiame Apraše nustatyta savivaldybės būsto ir socialinio būsto, kaip savivaldybės būsto fondo dalies, nuomos tvarka, nuomos mokesčio mokėjimo tvarka, nuomos mokesčio lėšų naudojimas, paramą būstui išsinuomoti gaunančių asmenų teisės ir pareigos bei nuomininkų, nevykdančių nuomos sutarties sąlygų, iškeldinimo iš Savivaldybės būstų procedūros.

Atsižvelgiant į Įstatymo nuostatas, Apraše nustatyta, kad sudaromas asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą sąrašas, vietoj anksčiau galiojusių asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti sąrašų, o asmenys ir šeimos įrašyti į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą sąrašą, skirstomi į grupes, kurių pavadinimai atitinka anksčiau buvusių sąrašų pavadinimas.

Atsižvelgiant į tai, kad Anykščių rajono savivaldybėje yra didelis socialinio būsto poreikis ir ribotos galimybės įsigyti naujus būstus rinkoje, Apraše nustatytas terminas, kai socialinis būstas gali būti nuomojamas kaip savivaldybės būstas rinkos kainomis, asmenims ir šeimoms, nuomojančioms socialinį būstą, jeigu jų deklaruoto turto vertė ar pajamos, pagal piniginės socialinės paramos įstatymo 17 straipsnį įskaitomos į asmens ar šeimos gaunamas pajamas, daugiau kaip 25 procentais viršija Įstatyme nustatytus metinius pajamų ir turto dydžius. Šiuo atveju, asmenims ar šeimoms išnuomojus savivaldybės būstus rinkos kaina, vėliau nėra galimybės nustatyti jų materialinės padėties, nes Įstatyme jiems nenumatyta prievolė teikti metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos ir dažnai tokius būstus jie gali nuomotis neribotą laiką, nors galimai jų materialinė padėtis yra tokia, kad šie asmenys ar šeimos nėra socialiai remtini.

Taip pat šiuo aprašu nustatoma kreipimosi dėl būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijų mokėjimo bei šių kompensacijų mokėjimo tvarka asmenims, turintiems teisę į socialinio būsto nuomą bei permokėtų kompensacijų grąžinimo tvarka ir Savivaldybės būsto bei pagalbinio ūkio paskirties patalpų pardavimo tvarka.

Ypatingai išsamiai reglamentuojama socialinio būsto nuoma (Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas bei Anykščių miesto savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos tvarkos aprašas). Anykščių miesto savivaldybės administracija nustato, ar asmenys ir šeimos turi teisę į paramą būstui išsinuomoti, tvarko ir tikslina asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti ir nuomojančių socialinį būstą, sąrašus, o taip pat rengia ir teikia informaciją apie paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimą asmenims ir šeimoms.

Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti ir nuomojančių socialinį būstą, apskaita tvarkoma Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (SPIS) sudarant šiuos

sąrašus: 1) jaunų šeimų; 2) šeimų, auginančių tris ar daugiau vaikų (įvaikių); 3) likusių be tėvų globos asmenų ir jų šeimų; 4) neįgaliųjų, asmenų, sergančių lėtinių ligų, įrašytų į Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą, sunkiomis formomis, ir šeimų, kuriose yra tokių asmenų; 5) bendrąjį; 6) socialinio būsto nuomininkų, turinčių teisę į socialinio būsto sąlygų pagerinimą. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad buvimas viename ar kitame iš minėtų sąrašų nesuteikia asmenims ar šeimoms pirmumo teisės gauti socialinį būstą. Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas nustato vienintelį kriterijų, vadovaujantis kuriuo formuojama eilė bei ateityje priimamas sprendimas išnuomoti socialinį būstą – prašymo užregistravimo Anykščių miesto savivaldybės administracijoje data ir laikas .

Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 16 straipsnio 8 dalyje ir Anykščių miesto savivaldybės tarybos 2019-11-28 sprendimo Nr. 1-TS-352 42 punkte numatyti atvejai, kada savivaldybės būstas gali būti išnuomojamas socialinio būsto sąlygomis ir neįrašytiems į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašus asmenims ir šeimoms, kurie Lietuvos Respublikos teritorijoje nuosavybės teise neturi kito tinkamo būsto.

Be to, sprendimas išnuomoti socialinį būstą asmenims ar šeimoms nėra vienasmeniškas. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 1 ir 2 punktais, Anykščių rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos bei būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijų mokėjimo ir permokėtų kompensacijų grąžinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. 1-TS-189 „Dėl Anykščių rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos bei būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijų mokėjimo ir permokėtų kompensacijų grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 19 ir 20 punktais bei siekdama Anykščių rajono savivaldybės būsto nuomos proceso skaidrumo, Anykščių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 1-AĮ-661 „Dėl Anykščių rajono savivaldybės būsto skyrimo ir jo priežiūros komisijos bei šios komisijos darbo reglamento patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) sudaryta Savivaldybės ir socialinio būsto skyrimo gyventojams klausimams nagrinėti komisija bei patvirtintas jos darbo reglamentas, nustatantis komisijos funkcijas, darbo organizavimą, sprendimų priėmimą ir įforminimą. Ši komisija: nagrinėja asmenų ar šeimų, kuriems pateikti pasiūlymai išsinuomoti savivaldybės ir socialinį būstą, pasinaudoti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacija, prašymus ir pateiktus dokumentus; teikia pasiūlymus administracijos direktoriui dėl savivaldybės ir socialinio būsto nuomos, dėl būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijos (toliau – kompensacija) konkrečiam asmeniui (šeimai); teikia pasiūlymus dėl savivaldybės ir socialinio būsto nuomos sutarčių nutraukimo, dėl kompensacijų nutraukimo; preliminarai nagrinėja

asmenų ar šeimų, nuomojančių socialinį būstą, kurių deklaruotas turtas ar pajamos už kalendorinius metus daugiau kaip 20 procentų viršija teisės aktais nustatytus dydžius, prašymus šį būstą nuomoti kaip savivaldybės būstą rinkos kainomis, teikia šiuo klausimu pasiūlymus; teikia pasiūlymus dėl savivaldybės būsto priskyrimo prie socialinio būsto fondo, tarnybinių gyvenamųjų patalpų, šių patalpų išbraukimo iš atitinkamų sąrašų; preliminariai nagrinėja asmenų ir šeimų prašymus išsinuomoti savivaldybės tarnybines gyvenamąsias patalpas ir teikia administracijos direktoriui pasiūlymus dėl tokio savivaldybės būsto nuomos; teikia pasiūlymus dėl savivaldybės ir socialinio būsto nuomos sutarčių pakeitimo, nutraukimo; svarsto kitus su savivaldybės ar socialinio būsto nuoma susijusius klausimus.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi ir 29 straipsnio 8 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 20 straipsnio 1 dalimi, Anykščių rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos bei būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijų mokėjimo bei savivaldybės būsto ir pagalbinio ūkio paskirties pastatų pardavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2019 m. lapkričio 28 d. sprendimu Nr. 1-TS- 352 „Dėl Anykščių rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos bei būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijų mokėjimo, bei savivaldybės būsto ir pagalbinio ūkio paskirties pastatų pardavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 37 punktu, 2020 m. sausio 2 d. Anykščių rajono savivaldybės Administracijos direktorius patvirtino Anykščių rajono savivaldybės socialinio būsto nuomos sutarties formą.

Visos sutartys dėl socialinio būsto nuomos su visais asmenimis yra pasirašomos vienodos, atitinkančios socialinio būsto nuomos sutarties pavyzdinę formą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. A1-559 „Dėl Socialinio būsto nuomos sutarties pavyzdinės formos patvirtinimo“.

Svarbu pažymėti ir tai, kad nuolat yra stebima, kaip yra laikomasi socialinio būsto nuomos sutarčių sąlygų (pvz., ar nuomininkas laiku ir tinkamai moka socialinio būsto nuomos mokestį, mokesčius už geriamąjį ir karštą vandenį, elektros energiją, dujas, šiluminę energiją bei komunalines paslaugas (šiukšlių išvežimą, bendrojo naudojimo patalpų ir teritorijos valymą ir kt.), ar nuomininkas naudojasi socialiniu būstu pagal paskirtį, ar prižiūri ir sąmoningai ir tikslingai neblogina socialinio būsto, ar nesubnuomoja socialinį būstą ir kt.). Viešųjų pirkimų ir turto skyrius, nustatęs socialinio būsto nuomos sutarties nuostatų pažeidimus bei pagrindą nutraukti socialinio būsto nuomos sutartį, šią informaciją su pridedamais dokumentais perduoda Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriui, kuris inicijuoja kreipimąsi į teismą dėl socialinio būsto nuomos

sutarties nutraukimo ir iškeldinimo iš nuomojamos patalpos nesuteikiant kitos gyvenamosios patalpos.

Dėl Anykščių miesto savivaldybės administracijos veiksmų nuomojant socialinius būstus nėra gauta jokių pastabų, pretenzijų ar skundų. Socialinių būstų nuoma yra vykdoma skaidriai, teisėtai, laikantis teisės aktuose nustatytos tvarkos ir terminų.

Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 31 punkte reglamentuota išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija – „sprendimų dėl socialinio būsto fondo sudarymo (statybos, pirkimo ir t. t.) tvarkos, būsto suteikimo tvarkos ir dėl savivaldybės gyvenamųjų patalpų nuomos mokesčio dydžio priėmimo“.

Savivaldybės socialinio būsto fondo sudarymą ir jo remontą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, kuris nustato valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką ir sąlygas, valstybės ir savivaldybių institucijų įgaliojimus šioje srityje tiek, kiek to nereglamentuoja kiti šio turto valdymo ir (ar) naudojimo, ir (ar) disponavimo juo įstatymai. Taip pat šią sritį reglamentuoja Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas (toliau – Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas), kurio paskirtis yra nustatyti paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimo asmenims ir šeimoms principus, finansavimo šaltinius, formas, paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti gaunančių asmenų teises ir pareigas, taip pat socialinio būsto ir savivaldybės būsto nuomos bei būsto pardavimo sąlygas ir tvarką.

Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog Savivaldybės būsto fondą sudaro socialiniai būstai ir savivaldybės būstai, kurie yra nuomojami.

Savivaldybės būstas yra savivaldybei nuosavybės teise priklausančias būstas, įtrauktas į savivaldybės tarybos patvirtintą savivaldybės būsto fondo sąrašą. Socialinis būstas yra į savivaldybės tarybos patvirtintą savivaldybės socialinio būsto fondo sąrašą įtraukto savivaldybės būsto fondo dalis, t. y. Savivaldybės būstas, atsižvelgiant į socialinio būsto poreikį, Savivaldybės tarybos sprendimu įrašomas į socialinio būsto fondą ir naudojamas teisę į socialinio būsto nuomą turintiems asmenims ir šeimoms aprūpinti būstu.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalimi, 18 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 2 straipsnio 8 ir 10 dalimis, 4 straipsnio 4 dalimi ir 14 straipsnio 5 dalimi, Anykščių rajono savivaldybės taryba 2020 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. 1-TS-28 „Dėl Anykščių rajono savivaldybės būsto fondo sąrašo ir socialinio būsto, kaip savivaldybės būsto fondo dalies, sąrašo patvirtinimo“ patvirtino Savivaldybės būsto fondo ir Savivaldybės socialinio būsto sąrašus (toliau – sąrašai). Pateikti sąrašai, iš kurių 2019 metais išbraukti 4 (keturi) parduoti būstai ir įrašyti 4

(keturi) įsigyti būstai, iš kurių 2 (du) butai įsigyti, apmokant už juos europinėmis ir savivaldybės lėšomis, 1 (vienas) – savivaldybės lėšomis ir 1 (vienas) – 1/2 dalis buto perduota Savivaldybei teismo sprendimu. Į Socialinių būstų, kaip savivaldybės būstų, sąrašą įrašyti 2 (du) butai, iš kurių vienas liko laisvas, mirus savivaldybės būsto nuomininkui, kitas – atsisakius nuomininkui nuomotis savivaldybės būstą, kurie dabar bus išnuomoti socialinio būsto nuomos sąlygomis. Į Savivaldybės būstų sąrašą įtrauktas 1 (vienas) butas, kuris Savivaldybės Tarybos sprendimu įrašytas į tarnybinių butų sąrašą ir išbrauktas 1 (vienas) butas, kuris perduotas Anykščių rajono šeimos ir vaiko gerovės centrui patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti juo.

Savivaldybės būsto fondą sudaro socialiniai būstai ir savivaldybės būstai. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu (toliau – Įstatymas), savivaldybės būstas, atsižvelgiant į socialinio būsto poreikį, Savivaldybės tarybos sprendimu įrašomas į socialinio būsto fondą ir naudojamas teisę į socialinio būsto nuomą turintiems asmenims ir šeimoms aprūpinti būstu. Šiuo metu į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą įrašyti 64 asmenys, todėl likę laisvi du savivaldybės būstai įtraukti į socialinio būsto, kaip savivaldybės būsto sąrašą ir bus nuomojami socialinio būsto nuomos sąlygomis. Taip pat, vykdant socialinio būsto fondo plėtrą, įsigyti 3 būstai, kurie nuomojami socialinio būsto nuomos sąlygomis. Įstatyme numatyta, kad savivaldybės būstai Savivaldybės tarybos sprendimu gali būti nuomojami asmenims ir šeimoms, kurie su savivaldybe ar jos įstaigomis yra susiję darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais apgyvendinti, todėl, siekiant pritraukti trūkstantus specialistus į Anykščių rajono savivaldybę, likęs laisvas vienas savivaldybės būstas buvo įtrauktas į tarnybinių butų sąrašą.

Vadovaujantis Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 14 straipsnio 4 dalimi, socialinio būsto fondo plėtra vykdoma statant naujus arba rekonstruojant ir pritaikant būsto paskirčiai esamus pastatus, perkant ar kitokiu būdu teisėtai įsigyjant gyvenamuosius namus, jų dalis, butus. Taip pat Savivaldybei Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatyta tvarka perimant valstybės reikmėms nereikalingas laisvas gyvenamąsias patalpas arba gyvenamąsias patalpas, kuriose gyvena asmenys.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 2 ir 3 punktais, Žemės, esamų pastatų ir kitų nekilnojamųjų daiktų pirkimų arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimų tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 841 „Dėl žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų pirkimų arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimų tvarkos aprašo patvirtinimo“, 11 punktu bei Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr.1-TS-278 „Dėl būsto pirkimo Anykščių

rajono savivaldybės socialinio būsto fondui plėtoti“, Anykščių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. 1-AĮ-836 „Dėl socialinio būsto pirkimo komisijos sudarymo, jos darbo reglamento ir socialinių būstų pirkimo sąlygų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) sudaryta Savivaldybės ir socialinio būsto pirkimo nagrinėti komisija bei patvirtintas jos darbo reglamentas, nustatantis komisijos funkcijas, darbo organizavimą, sprendimų priėmimą ir įforminimą. Ši komisija: skelbia apie derybas; pateikia kandidatams pirkimo dokumentus; atlieka pirkimo procedūras iš naujo, jeigu visų kandidatų pateikti parduodamų butų dokumentai neatitinka reikalavimų, nustatytų pirkimo dokumentams, arba negaunama nė vienos paraiškos dalyvauti derybose; vykdo derybų procedūras; vertina parduodamų butų dokumentus; nagrinėja kandidatų pretenzijas; priima sprendimą dėl derybas laimėjusio kandidato; priima sprendimą dėl pirkimo procedūrų nutraukimo; rengia pirkimo ataskaitą; atlieka kitas su pirkimu susijusias funkcijas, neprieštaraujančias pirkimus reglamentuojantiems teisės aktams.

Būsto pirkimo komisijos sudėtis, jos darbo reglamentas patvirtintas Anykščių savivaldybės administracijos direktoriaus 2016-11-16 įsakymu Nr. 1-AĮ-836 „Dėl socialinio būsto pirkimo komisijos sudarymo, jos darbo reglamento ir socialinių būstų pirkimo sąlygų patvirtinimo“, 2018-02-02 Anykščių savivaldybės administracijos direktoriaus 2018-02-02 įsakymu Nr. 1-AĮ-105 atliktas įsakymo pakeitimas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi ir 29 straipsnio 8 dalies 2 punktu, Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 1036 „Dėl Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 25 d. nutarimo Nr. 841 „Dėl Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų pirkimų arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“, 11 punktu ir atsižvelgiant į pakeistą nekilnojamųjų daiktų pirkimo teisinį reguliavimą.

Patvirtintas būsto pirkimo komisijos darbo reglamentas atitinka LR Vyriausybės 2017-12-03 nutarimo Nr. 1036 11, 12, 14, 15 punktų nuostatas.

Butų pirkimo komisijos nariai yra pasirašę konfidencialumo pasižadėjimus ir nešališkumo deklaracijas.

Butų pirkimo procedūros – skelbimų apie pirkimą viešinimas, gautų pasiūlymų registravimas iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, butų techniniai vertinimai, butų apžiūros aktai, butų pirkimo komisijos protokolų pildymas, butų vertinimas, derybos dėl butų pirkimo – vykdytos vadovaujantis Nutarimo nuostatomis ir butų pirkimo sąlygomis.

Įvertinant Savivaldybės teisės aktus, reglamentuojančius socialinio būsto administravimą bei Savivaldybėje vedamą asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, apskaitą SPŠIS priemonėmis darytina išvada, kad savivaldybės teisinis reglamentavimas yra pakankamas ir atitinka LR teisės aktų nuostatas, o naudojama IS užtikrina, kad vyr. specialistas, atsakingas už socialinio būsto administravimą, negalės veikti savo nuožiūra.

LR paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Savivaldybės tarybos nustatyta tvarka informacija apie socialinius būstus ir savivaldybės būstus, kurie nuomojami asmenims ir šeimoms šio straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais, skelbiama savivaldybės interneto svetainėje.

Savivaldybės tarybai suteikta teisė nustatyti tvarką, pagal kurią skelbiama informacija apie socialinius būstus ir savivaldybės būstus, kurie nuomojami asmenims ir šeimoms LR paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais, tai nustatyta Anykščių rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos bei būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacijų mokėjimo ir permokėtų kompensacijų grąžinimo bei savivaldybės būsto ir pagalbinio ūkio paskirties pastatų pardavimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 4 punkte: Savivaldybės būsto fondo ir Savivaldybės socialinio būsto fondo apskaita tvarkoma sudarant Savivaldybės būsto fondo ir Savivaldybės socialinio būsto fondo sąrašus. Savivaldybės būsto fondo ir Savivaldybės socialinio būsto fondo sąrašai tvirtinami ir keičiami Savivaldybės tarybos sprendimu. Informacija apie socialinius būstus ir savivaldybės būstus, nuomojamus Įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatytais atvejais skelbiama Savivaldybės interneto svetainėje, nurodant būsto adresą ir šios sutarties (jei tokia sudaryta) sudarymo datą. Informacija paskelbiama ne vėliau kaip per 10 dienų nuo gyvenamųjų patalpų nuomos sutarties pasirašymo dienos ar dienos, kai pasikeitė skelbiami duomenys. Sąrašai skelbiami www.anyksciai.lt tinklapyje.

Įvertinant Savivaldybės teisės aktus, reglamentuojančius socialinio būsto administravimą bei Savivaldybėje vedamą asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, apskaitą SPIS priemonėmis darytina išvada, kad savivaldybės teisinis reglamentavimas yra pakankamas ir atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas, o naudojama informacinė sistema užtikrina, kad vyriausiasis specialistas, atsakingas už socialinio būsto administravimą, negalės veikti savo nuožiūra.

Išvados:

Savivaldybės socialinio būsto suteikimas analizuojamu laikotarpiu vykdytas atitinkant teisės aktų nuostatas.

Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašai analizuojamu laikotarpiu buvo tvarkomi atitinkant teisės aktų nuostatas.

Kaip matyti, dėl detalaus aukštesnės juridinės galios teisės aktų bei Anykščių miesto savivaldybės teisės aktų reglamentavimo, nepaliekama galimybė pasireikšti valstybės tarnautojų (darbuotojų) diskrecijai savivaldybės socialinio būsto fondo sudarymo ir jo plėtros, jo remonto, o taip pat socialinio būsto nuomos srityje. Tai rodo itin mažą ir tik teorinę korupcijos pasireiškimo tikimybę šioje srityje.

Rekomendacijos:

1. Siūlyti Administracijos direktoriui ir toliau užtikrinti tinkamą socialinių būstų nuomos sutarčių vykdymo priežiūrą.
2. Aktualu ir toliau reaguoti bei užtikrinti Anykščių miesto savivaldybės tarybos sprendimų bei Anykščių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų pakeitimus vadovaujantis aukštesnės juridinės galios teisės aktų aktualiomis redakcijomis.
3. Siekiant valdyti korupcijos rizikos veiksnius, būtina užtikrinti Anykščių miesto savivaldybės administracijos tarnautojų (darbuotojų), atsakingų už savivaldybės socialinio būsto fondo sudarymo ir jo plėtros (teisės aktų nustatyta tvarka įsigyjant socialinius būstus), jo remonto bei socialinių būstų nuomos sritį, antikorupcinį švietimą.

Konkrečių priemonių, kurių būtina imtis korupcijos pasireiškimo tikimybei šalinti Anykščių rajono savivaldybės socialinio būsto fondo sudarymo ir jo remonto, socialinio būsto nuomos srityje, rekomenduoti netikslinga, nes Anykščių rajono savivaldybės taryba, neperžengdama savo kompetencijos ribų, tiksliai įgyvendina Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti nuostatas, susijusias su Anykščių rajono savivaldybės socialinio būsto fondo sudarymo ir jo remonto, socialinio būsto nuomos srities reglamentavimu Anykščių teritorijoje. Priimti atitinkami Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimai, kurie numato aiškią ir nuoseklią tvarką sudarant socialinio būsto fondą, skiria socialinį būstą asmenims, numatant remonto sąlygas, galimybę kompensuoti remonto darbui panaudotas lėšas ir kita.

Meras

Sigutis Obelevičius